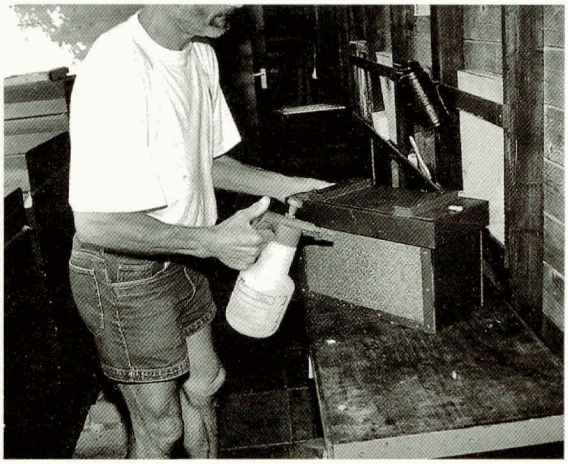
Volksvermeerdering in juli/augustus (2)

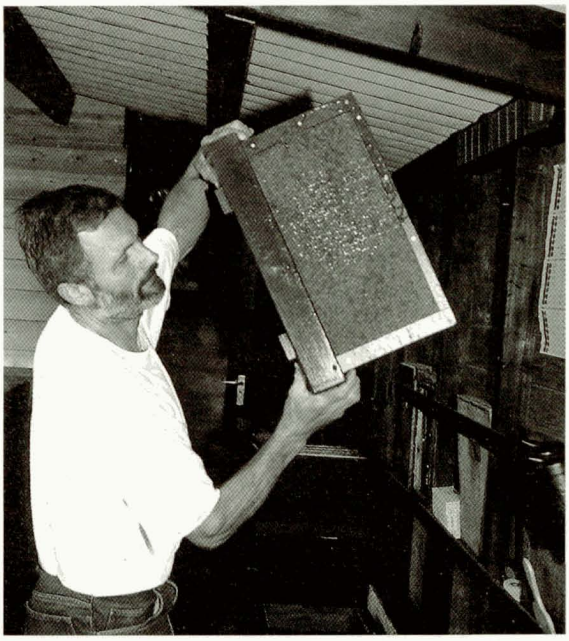
Peter Elshout

Het samenstellen van nieuwe volken in deze tijd van het jaar zal onder andere voorwaarden moeten gebeuren dan vroeger in het jaar. De productievolken hebben veel jonge bijen die waarschijnlijk niet meer op een echte dracht zullen vliegen. Zeker als de volken nog een overjarige koningin hebben is de kans groot dat door hun aanwezigheid het volk nog zal zwermen.

Met de afname van de inmiddels verzegelde honing, worden de opzittende bijen afgenomen om nieuwe volken te maken. Voordat de HB er af worden genomen wordt rook in het vlieggat en tussen de twee BB geblazen. Veel bijen zullen door de rook naar de HB lopen. Nu binnen 1 á 2 minuten de HB afnemen om te voorkomen dat de bijen teruglopen naar de BB. Als deze handeling bij goed weer wordt uitgevoerd zullen vooral jonge bijen in de afgenomen HB zitten. Veeg alle bijen van de honingramen af in de vooraf nat gesproeide trechter van de zwermkast. Sproei daarbij ook de bijen een beetje nat met water of melkzuur. Dit voorkomt onnodige onrust. De te vormen kunstzwermen moeten ± 1,5 kg zwaar worden, dus vooraf de zwermkast wegen. De kunstzwermen kunnen uit één of meerdere volken worden samengesteld. Direct na het samenstellen kan nu de varroabestrijding met melkzuur plaatsvinden. De gemaakte kunstzwermen krijgen, na één à twee uur, een bevruchte koningin, opgesloten in een kluisje hangende aan een ijzerdraadje, waarna de zwermkasten met de gazen afsluiting naar boven in een volledig donkere en koele (± 20°C) ruimte worden geplaatst. Op het gaas moet een hoeveelheid suikerdeeg worden gelegd omdat de bijen geen gevulde honingmaag hebben. Deze opsluiting duurt tot de volgende dag. In deze tijd kan de geoogste honing geslingerd worden.

Natsproeien met 15% melkzuur. (Foto's: P. Elshout)

Het mengen van met melkzuur (door het draaien van de kunstzwermkast) bevochtigde bijen voor een zo goed mogelijke verdeling over al de bijen.

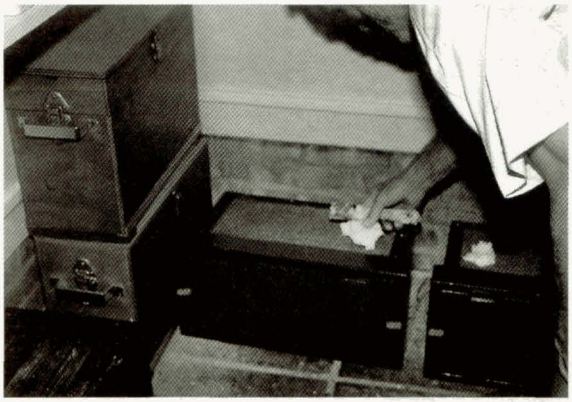
Varroaijt bestrijden

De varroamijt bestrijden met mierenzuur is in dit stadium niet mogelijk omdat er geen broednest is. Het relatief minder agressieve en minder gevaarlijke 15% melkzuur kan direct op de bijen gesproeid worden in plaats van water om de bijen het opvliegen onmogelijk te maken tijdens het omkwartieren in hun nieuwe behuizing.

Vooraf wordt eerst het kluisje met de koningin uit de zwermkist gehaald. Twee kg bijen is de hoeveelheid bijen in een goed bezette broedbak. Deze heeft 20 raamzijden, waarop 5 á 8 ml melkzuur 15% per met bijen bezette raamzijde wordt gespoten. Dat houdt in dat voor twee kilo bijen

20 x (5 á 8)= 100 tot 160 ml nodig is voor een éénmalige bestrijding. Gaan we uit van 50 ml 15% melkzuur per kg bijen, dan heeft een 1,5 kg zware kunstzwerm 75 ml nodig. Besproei de bijen gelijkmatig en

meng ze door met de kunstzwermkast te draaien. Na de behandeling worden de bijen in een lege bak op een gesloten bodem met open varroabodem gestoten, waarna een tweede bak met vers uitgeslingerde jonge raten er op wordt geplaatst.
(De varroabestrijding met melkzuur kan ook direct na het samenstellen van de kunstzwerm plaatsvinden, voordat de koningin wordt toegevoegd). Voeg aan dit jonge ratenbestand een raam met stuifmeel toe. In deze tweede bak wordt het kooitje met de koningin tussen de raten geplaatst. De bovenbak wordt vervolgens direct afgedekt, waarna het bijenvolk in wording nog één á twee dagen op een beschaduwde plaats, in gestoten toestand blijft staan. In deze tijd zullen de bijen de vooraf met water bevochtigde, vers geslingerde raten uitlikken en repareren. Gaat het om jonge raten zonder honingresten, dan een raam met verzegeld voer of raam met voederdeeg toevoegen; nooit een raat met open voer omdat dit tot de dood van de hele kunstzwerm kan leiden. De bijen zullen zich na het inslaan snel om de nog altijd gekluisde moer scharen en haar voeren door het gaas van het kluisje. De twee dagen opsluiting zijn beslist nodig voor het schoonlikken en repareren van de raten en de eenwording van het volk. Na de opsluiting wordt de vliegspleet, of vroeg in de morgen of 's avonds laat geopend, de koningin achter suikerdeeg geplaatst en dagelijks de kunstzwerm spaarzaam gevoed. Deze methode is zeer succesvol en is ideaal om dure teeltkoninginnen in te voeren. Omdat één melkzuurbehandeling niet afdoende is moet een tweede uitgevoerd worden voordat het volk gesloten broed heeft. Eenvoudiger is het om in de late avond, de dag voor het openen van de vliegspleet, het volk met oxaalzuurdamp of met oxaalzuur suikerwater te behandelen. De dag na het vrijgeven van de vliegspleet wordt eveneens de onderbak verwijderd, waarna het volk twee weken met rust gelaten wordt.

Na het maken van de kunstzwermen mag men niet vergeten deze te voeden met suikerdeeg. Samen eten, een jonge bevruchte moer en een koele en donkere plaats zijn ingrediënten voor de eenwording.

De dag na het maken van de kunstzwerm worden de bijen in een lege bak op bodem geslagen, waarna de tweede bak, met vers geslingerde jonge raten en gekooide moer, hierop wordt gezet voor nog eens twee dagen opsluiting.

Klein beginnen om gezond groot te worden

Het opkweken van nieuwe volken kan uiteraard op vele manieren. Om de risico's en het verlies van bijen te beperken is voor het opzetten van volken gekozen voor kleine eenheden als drieramers in plaats van tienramers. Het vooraf maken van een VBA (verzamel broedaflegger) zou achterwege kunnen blijven, maar dan is op dat moment geen mijtenbestrijding en geen mijtenvrije koninginneteelt mogelijk. Het op deze manier opzetten van nieuwe volken, met daarin een geïntegreerde bestijding van mijten d.m.v. organische zuren wordt door mij al vele jaren met succes toegepast. Om deze jonge volken relatief mijtenvrij te laten overwinteren zal uiteraard nog een éénmalige bestrijding met oxaalzuur of twee bestrijdingen met melkzuur, in een periode waarin geen gesloten broed aanwezig is, uitgevoerd moeten worden. Voor meer informatie over het bestrijden van mijten met organische zuren, zie BIJEN 2001: blz. 295, 2002 blz. 51, 184, 231, 2003 blz. 210.

Referentie

Een aantal principes zijn ontleend aan het Rotatieprincipe van het Duitse instituut für Bienenkunde in Celle.